ז: הכל שוחטין פרק ראשון חולין

הא אתמר עלה אמר רבי יוחנן בו'. במסכת שקלים (פ"ה ה"ח) וכמסכת דמאי בירושלמי) ובברלאשים רבה (פ' ס') לא משני מידי אלא הביא להם דמתמרא אנפשה: **ויש** שיש לו ואינו רוצה. ואפ"ה מיקרו קדושים שמזמן את מכירו לאכול אצלו מפני הבושת: **מסרהבנא.** ממהר אני כדמתרגמינן וימהרו לשפוך דם (משלי א) ויסרהבון:

גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם בו'. פירש בקונטרס דדרים ממה שהמיה בנגיעה בעלמא כדכתיב ויגע ויחי וקשה דא"כ מאי פריך ודילמא לקיומי ברכתא דאליהו מ"מ היה גדול כמה שטרח להחיותו בחייו יותר מכמותו ונראה דנפקא ליה ממה שנמיי הצדיקים נוגעים בהם כמה רשעים ויושבים אצלם ושם לא היה לו רשות להתעכב אצלו: והא

חבטינהו לא אכל נקרינהו לא אכל אמר להו דלמא לא מעשרן עשרינהו ואכל אמר ענייה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מאכילין אותה טבלים [6] ומי מיחייבא והתנן [6] א הלוקח לזרע ולבהמה וקמח לעורות ושמן לנר ושמן לסוך בו את הכלים פטור מהדמאי התם הא אתמר עלה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שלקחן מתחלה לבהמה אבל לקחן מתחלה לאדם ונמלך עליהם לבהמה [2] חייב לעשר והתניא [2] הלוקח פירות מן השוק לאכילה ונמלך עליהן לבהמה הרי זה לא יתן לא לפני בהמתו ולא לפני בהמת חברו אלא אם כן עישר שמע רבי נפק לאפיה אמר ליה רצונך סעוד אצלי אמר לו הן צהבו פניו של רבי אמר לו כמדומה אתה שמודר הנאה מישראל אני ישראל קדושים הן יש רוצה ואין לו ויש שיש לו ואינו רוצה וכתיב [1] אל תלחם [את] לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו כי כמו שער בנפשו כן הוא אכול ושתה יאמר לך ולבו בל עמך ואתה רוצה ויש לך מיהא השתא [3] מסרהיבנא דבמלתא דמצוה קא טרחנא כי הדרנא אתינא עיילנא לגבך כי אתא איתרמי על בהרוא פיתחא דהוו קיימין ביה כודנייתא חוורתא אמר מלאך המות בביתו של זה ואני אסעוד אצלו שמע רבי נפק לאפיה אמר ליה מזבנינא להו אמר ליה [2] ולפני עור לא תתן מכשול מפקרנא להו מפשת היזקא עקרנא להו איכא צער בעלי חיים קטילנא להו איכא [3] בל תשחית הוה קא מבתש ביה טובא גבה טורא בינייהו בכה רבי ואמר מה בחייהן כך במיתתן על אחת כמה וכמה [5] דאמר ר' חמא בר חנינא גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן שנאמר [4] ויהי הם קוברים איש והנה ראו [את] הגדוד וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע האיש בעצמות אלישע ויחי ויקם על רגליו אמר ליה רב פפא לאביי ודילמא לקיומי ביה ברכתא דאליהו דכתיב [5] ויהי נא פי שנים ברוחך אלי אמר ליה אי הכי היינו דתניא על רגליו עמד ולביתו לא הלך אלא במה איקיים כדאמר ר' יוחנן שריפא צרעת נעמן שהיא שקולה כמת שנאמר [6] אל נא תהי כמת אמר ר' יהושע בן לוי למה נקרא שמן ימים שאימתם מוטלת על הבריות [2] דאמר ר' חנינא מימי לא שאלני אדם על מכת פרדה לבנה וחיה והא קחזינא דחיי אימא וחיית והא קחזינא דמיתסי דחיוורן ריש כרעייהו קא אמרינן [7] אין עוד מלבדו אמר רבי חנינא ואפילו כשפים ההיא איתתא דהות קא מהדרא למישקל עפרא מתותיה כרעיה דרבי חנינא אמר לה שקולי לא מסתייעא מילתיך אין עוד מלבדו כתיב [2] והאמר ר' יוחנן למה נקרא שמן כשפים [8] שמכחישין פמליא של מעלה שאני ר' חנינא דנפישא זכותיה ואמר ר' חנינא אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה שנאמר [8] מה' מצעדי גבר כוננו [9] ואדם מה יבין דרכו א"ר אלעזר דם ניקוף מרצה כדם עולה אמר רבא בגודל ימין ובניקוף שני והוא דקאזיל לדבר מצוה אמרו עליו על ר' פנחס בן יאיר [2] מימיו לא בצע על פרוסה שאינה שלו ומיום שעמד על דעתו לא נהנה מסעודת אביו: א"ר

ועדיין הן יכולין לילך: **מכפם.** מפליר וחכרו כשכועות (דף ל:). [2] מכתם גרסינן בני"ת ולא בכ"ף: **נכה טורא בייליה. והכדילן: בחייהן.** של צדיקים כך נותן הקדוש ברוך הוא לבו על תאותם שלא להעביר דעתם שגרם הדבר שנכנס בפתח הפרכות שיפרוש ולא יעבור על דעתו הראשונה שאין דרכו לסעוד משל אחרים כלשון: **על אחת כמה וכמה.** שהרי במיתתן גדולים יותר מבחייהן כדאמר רבי חמא: **קוברים אים.** רשע היה ולא ניתן להיקבר אצל צדיקים: **ויגע האיש בעצמות אלישע ויחי.** ואילו בחייו כשרצה להחיות בן השונמית הוצרך לשום פיו על פיו ועיניו על עיניו ולבקש רחמים: **ודלמא לקיומי ברכתא דאליהו.** דלא סגי שלא תתקיים דכתיב בצדיקים (איוב כב) ותגזר אומר ויקם לך ולאו משום אלישע הוה: **אי אינים.** אליהו המיה בן הצרפית ואלישע בן השונמית ולריך להחיות עוד אחר: **אי הכי.** לקיומי ברכתא דאליהו: **היינו דתניא.** בתמיה. (ב) ואי משום ברכתא דאליהו היה לריך להחיות ממש כמו שעשה אותו שהמיה אליהו אצל נאמן ש"מ משום אלישע הוה ולא הוה לריך לאלישע אצל נאמן והחייהו עד שנתחלק משם: **אל נא תהי כמת.** בלרעת מריס כתיב: **למה נקרא שמם.** דכולייתא ימים דכתיב (בראשית לו) אשר מצא את הימים: **לא שאלני.** דרב חגינא רופא היה ומהכא מייתי לה במסכת יומא בהוליאו לו: **וחיה.** משמע שמת המוכה: **וחיים.** לשון נקבה ומאמה קאי שאין המכה מתרפאת: **אין עוד מלבדו.** משום רבי חגינא נקט לה: **אפילו כשפים.** אינן מלבדו כלומר שלא מדעתו שאם אין גזירה מלפניו אין מרעיון לו לאדם: **ומזרת.** ועטורת שלא יבין: **למשקל עפרא.** ולעשות לו כשפים להמיתו: **כשפים.** טוטריקון מכחישים פמליא של מעלה שלא גזרו על אדם זה למות והוא מת על ידי כשפים: **נוקף.** טוף אישופיי"ר בלע"ז: **מרזיון.** גזרו עליו: **מרלה.** מכפר: **גודל ימין.** מפני שהוא נוגף בכח ומלטער הרבה: **ובניקוף שני.** קודם שנתרפא הראשון: **כצע.** ברכת המוליא שלא רלה לאכול בזית משל אחרים: ליכן

אחת כבר ניקף ויש לו מכה וניקף בו בפעם

חבטינהו. בנפה מבטינהו לנקומם ווייר"ל בלע"ז. וליכא למימר לשון דישה דמעיקרא היו עומדים בקליפתן דאם כן אמאי לא אכלה מעיקרא הרי לא נתמיינו במעשר עד שיתמרמו בכרי דכתיב ראשית דגנך [דברים יח] ותנן בהדיא (פאה פ"ח מ"ו) מתכיל לבהמה לחיה ולעופות עד אשר ימרח דכל אכילת בהמה חשיב אכילת ערלי: **נקרינהו.** בידים מן האכסים והפסולת: **ומי מיחייבא.** מאכל בהמה הנלקח מעם הארץ כלוס גזרו עליו משום דמאי ואע"פ שאילו ודאי לא עישרו היה ממיין לעשר על ספק מיהא לא (ב) גזור דתנן הלוקח מעם הארץ פירות מן השוק לזרע ולבהמה אע"פ שהזרע ומאכל בהמה בכלל שאר תבואה הן וחייבין במעשרות לא גזרו עליהם משום דמאי דמסתמא רוב עמי הארץ מעשרין הן ולא הממירו תכמים על הדמאי כל כך: **לעורום.** לעבדן: **והתניא.** בריחותא. והכי שעורים לאדם לקחום מתחלה: **שמע רבי.** דהוה קאתי ר' פינחס: **רצונך סעוד אצלי.** יהי רלונך לסעוד אצלי: **נהכו פניו.** שמח מפני שלא היה ר' פינחס רגיל ליהנות משל אחרים כדלקמן: **אמר ליה.** רבי פינחס וכי סבור היית שמודר הנאה מישראל אני: **ישראל קדושים הם.** ורלוויין ליהנות מהם: **אכל יש רוצה.** ליהנות אחרים משלו ואין יכולת בידו וממנו איני רוצה ליהנות שלא אכניל עליו: **ויש שיש.** יכולת בידו ואינו רוצה ליהנות אחרים ואע"פ שאומר בא ושעוד אין לבו חפץ ואיני נהנה ממנו משום דכתיב אל תלחם לחם רע עין: **אל תלחם.** אל תסעוד. לחם לשון סעודה כדכתיב (שמואל ב כ) לא בא אל הלחם וכתיב (דניאל ה) בלשאצר מלכא עבד לחם רב: **כמו שער.** כאילו אתה פותח שער בבטנו. וי"א לשון מרירות כמו (ירמיה כט) כתאנים השועריים: **מסרהיבנא.** לשון בהלה ומהירות כלומר לריך למהר ולילך לדבר מלוה ואין פנאי לסעוד: **כודנייתא.** פרדות ואל רבי היו: **מלאך המות.** שמכה ושוב אין המכה מיה כדלקמן: **ולפני עור וגו'.** דכי היכי דאסיקן לך אסיקן לאחריני. והא ליכא למימר דמזמן להו לעובדי כוכבים דתנן אין מוכרין להם בהמה גסה (ע"ז דף יד:): **מפקרנא להו.** אשלחם ביערות דעלמא להפקר: **מפשת היזקא.** דממון שלא יהיו שמרות ידו מזקיקן: **עקרנא.** שלא יוכלו לבעוט וכל תשמיש ליכא שיהו רלוויות לדישה: **עקרנא.** מנשר פרסומיהן

מסורת הש"ס

ב) דמאי פ"ח מ"ב. ג) סנהדרין מז. וע"ש. ד) יומא מט.. ד) סנהדרין סז:. ה) [הייט ס"פ גי' הטרוק] [ערך מתש. ולפה דק"ס מטוטות ל:]. ו) [פ"ח ה"ג].

תורה אור השלם

1. אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאוו למטעמותיו: משלי כג ו
2. לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך אני יי: ויקרא יט יד
3. כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנדח עליו גרון כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור: דברים כ יט
4. ויהי הם קברים איש והנה ראו את הגדוד וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע האיש בעצמות אלישע ויחי ויקם על רגליו: מלכים ב יג כא
5. ויהי כעברם ואליהו אמר אל אלישע שאל מה אעשה לך בטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע ויהי נא פי שנים ברוחך אלי: מלכים ב ב ט
6. אל נא תהי כמת אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו: במדבר יב יב
7. אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו: דברים ד לה
8. מיי מצעדי גבר כוננו ודרכו יחבין: תהלים לז כג
9. מיי מצעדי גבר ואדם מה יבין דרכו: משלי כ כד

לעזי רש"י

(וויניר"א [וניר"ר]. לכבוד. אישופיי"ר (אצופיי"ר). להכות, לדפוק.

רבינו גרשום (המשך)

עמד מקברו ולאחר שעמד מקברו ונפחלק משם מיד נפל ומה דכתיב ולביתו לא הלך ואי בדקא אמרת משום ברכתא דאליהו היה הולך לביתו וחיה כשאר בני אדם אלא ודאי לא חי אלא כדי שיסתלק מעל אלישע: אי הכי היינו דכתי' על רגליו עמד ולביתו לא הלך אלא במאי בו החקיים ברכתא דאליהו. שריפא צרעת נעמן שהיא שקולה וכו': אימא וחיית כלומר שהיא חייה אלא המכה לא מיתסי: דחיוורן רישי כרעייהו קא אמרינן. כלומר דהיא עצמה שחורה ורישי כרעייהו חיוורן. (אין עוד שמכחישין) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה. לשון ניקוף כשמכה אדם רגלו באבן ויוצא ממנו דם זהו ניקוף: בגודל ימין ובניקוף שני כלומר דברגל של ימין שסע אדם ביותר מן שמאל וכשמכה אדם ברגלו באבן ברגלו ומנקפו ביותר ובניקוף שני שפעם

גליון הש"ס

גמ' שמכחישין אמליא של מעלה. עיין תוספת הריב"ש מי' לא:

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה ומי מיחייבא מי' לא גזור הס"ד ואמ"כ ע"ה והתנן: (ג) ר"ה חייב וכי' דאי משום וכו' להחיותו ממש:

מוסף רש"י

ויחי ויקם על רגליו. אותו המקבר נגעו השקר היה, הוא הנגיעה אשר הביא את עידי לאמול ולשמות בית אל ונענש עידו על כו והמיתו אתרי, וכשמת אחר ימים קברוהו אצל לישע ולא הוכנר אצל מקום שיקבר אצלו אחיהו (סנהדרין מז:). שטים. טטריקון כמס מלאת של מעלה. שעל מי נגזר לחיות ממיתין אנהדרין סז:). נוקף. לשון אצבע ומכה (כומה מח.).

שיטה מקובצת

ב) ומי מיחייבא. ב ומי מתויב: ג) מסרהיבנא דבמלתא. ב נ"א מסרהיבנא מילתא דמצוה כי הדרנא כו':

רבינו גרשום

קרינהו ולא אכל כלומר בירדום מן הצרורות ומן פסולת ועדיין לא אכל (חשינהו). [חבטינהו] כבדרה בכברה: לזרע ורוע בשדה וכו' שטורין ן הדמאי וכן הכי בבהמה זא איתמר עלה לא שנו ר". והא הניא הלוקח ר' כלומר בריחותא: קא תי וכו'. ר' נסק לאפיה ר' פינחס שהלך לפדיון ר' צהבו פניו של רבי לומר שמח. אמר ליה דומה אתה כו' כלומר זה שמחת כל כך: כי מר שער בנפשו כו' לומר רע עין לחזומה ניעיני מי האוכל בלחמו לומר) כמו שיש לו שער בנפשו ושער לשון כמו תורים שערוריתא ויאכל ל מה שיש בשלחנו. ר לי הא כלומר מכל קרם מסרהבנא בדבר צוה כלומר עכשיו אני מהר לדבר מצוה ואיני ל ול עכשו לסעוד אצלך: ל דנייתא חיוורייתא כלומר דות לבנות: עקרנא להו ן שון ואת סוסיהם תעקר. ר דה קא מבתש ביה טובא לומר מבקש ממנו יותר ל יי עד שבנעש. גבה ל ראא ביניייהו. ויגע האיש ב נעמות אלישע כו' האיש ל קוברין היה רשע ולא ר נה הב"ה שיגע בעצמות א לישע ושיקבר בקרוב לו ו חייהו קבה"ו שיעמוד ויסתלק מעל אלישע

ל. נראה לל"ל דומה בעיניו כי האוכל בלחמו כמו שיש לו שער בנפשו ושער לשון מרורים כמו בתאנים השועריים מלומר שחוסר שיאכל וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com